

Processen Folkbokföring

Ansvaret för folkbokföringen i Sverige har legat på Svenska kyrkan från starten fram till och med 1991-06-30. Hur arbetet har utförts har varierat med tiden enligt följande:

- *Före 1991-06-30*

Personuppgifter dokumenterades skriftligt i pappershandlingar i bl.a. födelse- och dopbok, konfirmationsbok, lysning- och vigselbok, död- och begravningsbok, in- och utflyttningslängd samt i husförhörlängd som senare ersattes av församlingsbok.

Mellan 1947-1991 fördes också per person en skriftlig Personakt i pappersversion. Handlingarna är inlämnade till respektive Landsarkiv (motsv.). Fotografering och digitalisering av dessa pågår

- *Mellan 1991-2003*

Svenska kyrkan övergår till att dokumentera uppgifter om medlemmar i Svenska kyrkan i ett databaserat kyrkobokföringssystem (Kbok). De uppgifter som registreras är församlingstillhörighet samt datum för dop, konfirmation, vigsel och död. Respektive församling kan bara se, tillföra och redigera uppgifter om de medlemmar som är folkbokförda i den egna församlingen.

Ett nyfött barn syns bara om någon av vårdnadshavarna är medlemmar i Svenska kyrkan. Om barnet döps registrerar församlingen barnet. Om barnet inte döps gallras uppgifterna.

- *Från och med 2003*

Svenska kyrkan övergår till att dokumentera uppgifter om medlemmar i Svenska kyrkan i ett nyutvecklat gemensamt databaserat kyrkobokföringssystem. De uppgifter som registreras är församlingstillhörighet samt datum för dop, konfirmation, vigsel och död. Respektive församling kan nu se alla medlemmar i Svenska kyrkan. Respektive församling kan lägga in uppgifter om alla medlemmar men det är den församling där personen är folkbokförd som godkänner den nya uppgiften. Ett nyfött barn syns bara om någon av vårdnadshavarna är medlemmar i Svenska kyrkan. Om barnet döps registrerar församlingen barnet. Om barnet inte döps gallras uppgifterna.

Ansvaret för folkbokföringen i Sverige övertogs 1991-07-01 av Skatteverket. Registrering av personuppgifter sker i ett databaserat folkbokföringssystem som är ett nationellt befolkningsregister. Det som registreras är bl.a. fullständigt namn, personnummer/samordningsnummer, civilstånd, make/maka, barn, föräldrar, adoption, vårdnadshavare, postadress, födelsehemort och födelseort, fastighet, lägenhetsnummer, församling och kommun, medborgarskap, adress i utlandet, flyttning till och från Sverige samt dödsfall och gravort.

En grund i folkbokföringen är att varje person är folkbokförd på en fastighet i län, kommun och församling. Detta gäller även efter 1991-06-30. Enligt ett Regeringsbeslut kommer detta att ändras från och med 2016-01-01 då folkbokföring ska ske i Kommun och på Distrikt. I och med detta upphör den svenska folkbokföringens koppling till Svenska kyrkan.

I det följande beskrivs processen från födelse till begravning i de tre stegen:

- 1) Att bli folkbokförd
- 2) Att ändra en folkbokföringsuppgift
- 3) Att bli avförd från folkbokföringen.

1. Att bli folkbokförd

Långt in på 1900-talet föddes barn i normalfallet hemma med hjälp av en barnmorska (motsv.) Barnmorskan skrev då en födelseanmälan och på det sättet fick födelseförsamlingen veta att ett barn var fött och det skrevs in i födelse- och dopboken. Efterhand blev det vanligare och vanligare att nedkomsten skedde på en sjukvårdsinrättning (motsv.) I modern tid har det blivit normalfall att nedkomsten sker på ett sjukhus (motsv.) och då kommer det nyfödda barnet in i folkbokföringen på följande sätt:

Sjukvården

Barnmorskan som biträder vid förlossningen skickar direkt på plats efter nedkomsten en elektronisk födelseanmälan via journalsystemet till Skatteverket. Födelseanmälan innehåller bl.a. uppgifter om moderns personnummer, barnets kön och födelsedatum. Kommunikationen sker säkert via sjukvårdens interna nät.

Skatteverket

Skatteverket behandlar födelseanmälan i en webbtjänst som efter olika kontroller returnerar ett svar som antingen innehåller ett personnummer på barnet eller ett orsaksmeddelande om varför ett personnummer inte kunde tilldelas. I detta läge har barnet inte något namn. Svaret från Skatteverket kommer vanligtvis inom några minuter dygnet runt och året runt och sparas direkt i sjukvårdens journalsystem. Kort därefter finns uppgifterna tillgängliga i folkbokföringssystemet.

Om barnet automatiskt förvärvar efternamnet enligt namnlagen registreras detta. Om efternamnet bara kan registreras efter anmälan registreras moderns efternamn inom snedstreck. NAVETS (Skatteverkets system för spridning av folkbokföringsuppgifter till samhället) kunder som har tillgång till Web-servicetjänst kan söka och se uppgifterna.

Varje natt sker en uppdatering i folkbokföringssystemet. Informationen sprids till myndigheter och övriga samhället dagligen eller veckovis genom NAVET och dagligen till SPAR (Statens person adressregister). Det nyfödda barnet kommer med samma dag eller dagen efter beroende på när under dagen ärendet registreras. Skatteverket skickar per post, samma dag eller dagen efter beroende på när ärendet registrerades, ett registerutdrag till modern som visar vilka uppgifter som finns i folkbokföringssystemet samt också en blankett för att anmäla barnets förnamn och eventuellt efternamn och/eller mellannamn.

Vårdnadshavare

Anmälan om barnets förnamn och i förekommande fall efternamn och eventuella mellannamn ska vara Skatteverket tillhanda senast tre månader efter födelsedatum.

Svenska kyrkan

Svenska kyrkan erhåller dagligen uppgifter från folkbokföringssystemet via Skatteverkets system NAVET. Man får bara uppgifter om det nyfödda barnet om minst en vårdnadshavare är medlem i Svenska kyrkan. Uppgifter om ett nyfött barn registreras i ett gemensamt databaserat kyrkobokföringssystem om barnet blir döpt. Om barnet inte döps gallras uppgifterna.

2. Att ändra en folkbokföringsuppgift

Före 1991-06-30 anmäldes ändringar av folkbokföringsuppgifter till den församling där man var folkbokförd. Det kunde gälla t.ex. ny bostadsadress inom eller utom Sverige, namnändring, giftermål och skilsmässa.

Från och med 1991-07-01 anmäls ändringar av folkbokföringsuppgifter till Skatteverket.

3. Att bli avförd från folkbokföringen

Anmälan av dödsfall sker i de flesta fall av en läkare eller ett sjukhus (motsv.) genom att ett dödsbevis skickas till Skatteverket eller att Skatteverket har beslutat om dödförklaring. Dödsfallet registreras i det databaserade folkbokföringssystemet. Information om att en person har avlidit aviseras ut i samhället via folkbokföringens aviseringssystem (NAVET). Personen finns kvar i folkbokföringssystemet och gallras inte bort på något sätt. Uppgift om när en person dog kan efterfrågas vid Skatteverket.

Uppgift om begravningsdatum och begravningsplats är inte en folkbokföringsuppgift och registreras inte av Skatteverket. Det är den församling/kyrkogårdsförvaltning (i t.ex. Svenska kyrkan, Katolska kyrkan och Judiska kyrkan) och den kommun (i t.ex. Stockholm och Tranås) som är ansvarig för en kyrkogård eller del av en kyrkogård som ska föra gravbok/gravregister. Det som ska dokumenteras är bl.a. gravnummer, gravrättsinnehavare, upplåtelseid, namn på gravsatta, dödsdatum och hemort, gravsättningsdatum och läge inom gravplatsen samt datum då gravrätten återlämnats.

Uppgifterna är som alla andra folkbokföringshandlingar förda för hand under lång tid. En stor del av dessa är inlämnade till respektive Landsarkiv (motsv.). Dessa handlingar kommer enligt Riksarkivets beslut inte att fotograferas inom ramen för det projekt som pågår med att digitalisera de övriga kyrkoböckerna. Efterhand har ansvariga övergått till datorstödd registrering. Det finns olika system på marknaden som t.ex. LabOra och Aveny. En del har också börjat publicera vissa av uppgifterna ur gravboken/gravregistret på Internet med hjälp av olika system som finns på marknaden (t.ex. gravar.se, finngraven.se och SvenskaGravar.se) eller med ett eget system (t.ex. Stockholm och Göteborg).